

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2010-2011

---

24 JANVIER 2011

Proposition de résolution en faveur d'une augmentation de la participation financière de la Belgique au musée d'Auschwitz-Birkenau en Pologne

(Déposée par Mme Dominique Tilmans
et M. Jacques Brotchi)

DÉVELOPPEMENTS

Le 27 janvier 1945, l'Armée rouge libérait les camps de concentration d'Auschwitz-Birkenau situés dans la petite ville d'Oswiecim, à 70 kilomètres de Cracovie. En libérant les pays de l'Est, principalement la Pologne, les alliés découvrirent toute l'horreur des camps de concentration et des six centres d'extermination mis au point par les nazis pour annihiler les Juifs européens et les Tziganes.

Depuis lors, Auschwitz est devenu le symbole de la barbarie humaine, des crimes contre l'humanité et des génocides. En cinq années, sur ce seul site, plus de 1,3 million d'hommes, de femmes et d'enfants, moururent à Auschwitz, dont 900 000 immédiatement à leur sortie des trains qui les y amenaient. 90 % de ces personnes étaient juives. Au total, 6 millions de personnes d'origine juive furent assassinées pendant la seconde guerre mondiale dont 1,1 million dans le camp d'Auschwitz.

Le reste des victimes se compose de 70 000 à 75 000 Polonais, 21 000 Tziganes et 15 000 prisonniers de guerre soviétiques principalement victimes des camps de travail et des expérimentations médicales du Dr Josef Mengele et entre 10 000 à 15 000 détenus d'autres nationalités (Soviétiques, Tchèques, Yougoslaves, Français, Allemands, Autrichiens, Belges, Néerlandais si l'on excepte les Juifs).

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2010-2011

---

24 JANUARI 2011

Voorstel van resolutie waarbij wordt gevraagd dat België een grotere financiële bijdrage levert aan het museum van Auschwitz-Birkenau in Polen

(Ingediend door mevrouw Dominique Tilmans
en de heer Jacques Brotchi)

TOELICHTING

Op 27 januari 1945 bevrijdde het Rode Leger de concentratiekampen van Auschwitz en Birkenau in het stadje Oswiecim, op 70 kilometer van Krakau. Tijdens hun bevrijdingsopmars door de Oost-Europese landen ontdekten de geallieerden, meer bepaald in Polen, de gruwel van de concentratiekampen en de zes uitroeiingskampen die de nazi's hadden opgezet om de Europese Joden en de zigeuners uit te roeien.

Sindsdien is Auschwitz het symbool geworden van de menselijke barbarij, de misdaden tegen de mensheid en de volkerenmoorden. In vijf jaar tijd werden alleen al in Auschwitz 1,3 miljoen mannen, vrouwen en kinderen om het leven gebracht, van wie 900 000 al direct nadat ze met treinen ter plaatse waren gebracht. 90 % van die slachtoffers was Jood. In totaal werden tijdens de Tweede Wereldoorlog 6 miljoen Joden omgebracht, van wie 1,1 miljoen in Auschwitz.

De overige slachtoffers waren 70 000 à 75 000 Polen, 21 000 zigeuners en 15 000 krijgsgevangenen uit de Sovjet-Unie. Zij stierven voornamelijk in de werkkampen of werden het slachtoffer van de medische experimenten van dokter Josef Mengele. Voorts waren er nog 10 000 à 15 000 slachtoffers met een andere nationaliteit: Sovjetburgers, Tsjechen, Joegoslaven, Fransen, Duitsers, Oostenrijkers, Belgen en Nederlanders — ditmaal van niet-Joodse origine.

Les camps d'Auschwitz-Birkenau, symboles de la folie nazie, mais victimes de l'usure du temps, sont fortement endommagés et risquent à terme de disparaître. Des rails, un quai d'arrivée (« *Judenrampe* ») pour la sélection, des baraques, des miradors, des barbelés électrifiés, le cynisme d'un slogan qui promet la liberté à l'entrée du camp « *Arbeit macht frei* » (« le travail rend libre ») et puis les chambres à gaz et les fours crématoires, les lieux de stockages de cheveux, lunettes, brosses à dent, valises, dents en or. Tout ce qui pouvait soutenir l'effort de guerre était confisqué, volé, arraché — jusqu'à la graisse des morts gazés qui permettait la production de savon.

Les traitements inhumains ne laissent aux déportés qu'un laps de temps très court à vivre : en 1942, un déporté d'Auschwitz I a, en moyenne, trois mois d'espérance de survie et seulement de trois semaines à Auschwitz II (Birkenau). Mais sur 7 000 gardes SS passés par Auschwitz, seuls 10 % ont été retrouvés et jugés.

Le site comprend au total 155 bâtiments et 300 ruines sur près de 200 hectares. Le musée s'étend sur 191 hectares : 20 à Auschwitz I et 171 à Auschwitz II (Birkenau). Il ne reste rien aujourd'hui de l'usine IG Farben de Monowitz (Auschwitz III). Le premier camp, Auschwitz I, datait de 1940 et a été restauré pour présenter l'exposition permanente qui montre les conditions de vie des prisonniers, principalement à partir d'objets récupérés à la libération du camp. S'y trouvent notamment des effets personnels des déportés (tels que vaisselle, lunettes, chaussures) exposés dans des vitrines. Auschwitz II a volontairement été laissé en l'état, comme témoin de l'ampleur du crime. Seule une rangée de baraques en bois du camp a été reconstruite. Un monument international à la mémoire des victimes, situé entre les crématoires II et III, a été inauguré en 1967.

Le budget du musée s'élève en 2008 à 6,8 millions d'euros. De cette somme, seuls 400 000 euros proviennent de l'étranger. Le reste provient pour moitié des revenus du musée (livres, publications — l'entrée du site est gratuite) et pour moitié du gouvernement polonais. Près de 25 millions de personnes ont déjà visité ce site et les chiffres de fréquentation ne cessent d'augmenter. Alors que le nombre annuel de visiteurs tournait autour du demi-million jusqu'en 2003, ils étaient 1,3 million en 2008. Aujourd'hui, le gouvernement polonais ne peut plus faire face financièrement aux coûts d'entretien et de restauration du site.

Si rien n'est fait, le site est tout simplement menacé de disparition. Le musée vient donc de créer une fondation chargée de gérer un fonds doté, dans l'idéal, de 120 millions d'euros et dont les dividendes annuels

De kampen van Auschwitz en Birkenau zijn heuse symbolen van de naziwaanzin, maar vallen ten prooi aan de tand des tijds. Ze zijn vervallen en dreigen op termijn te verdwijnen: treinsporen, een aankomst-perron (« *Judenrampe* ») waar de selectie plaatsvond, barakken, uitkijktorens, prikkeldraadomheiningen onder stroom, de cynische slogan aan de ingang van het kamp « *Arbeit macht frei* », de gaskamers en de crematoria, de ruimten waar het haar, de brillen, tandenborstels, bagage en gouden tanden van de slachtoffers werden opgeslagen, ... Alles wat de Duitse oorlogsinspanningen ten goede kon komen, werd in beslag genomen, gestolen, ontnomen — tot het lichaamsvet van de vergaste gevangenen toe, dat tot zeep werd verwerkt.

Die onmenselijke behandeling liet de gedeporteerden slechts weinig overlevingskansen. In 1942 bedroeg de gemiddelde overlevingsduur van een Auschwitz I-gevangene drie maanden, tegenover slechts drie weken in Auschwitz II (Birkenau). Toch werd van de 7 000 SS-bewakers die ooit in Auschwitz hebben gewerkt, slechts 10 % opgespoord en berecht.

Op de site van nagenoeg 200 hectare staan in totaal 155 gebouwen en 300 ruïnes. Het museum strekt zich uit over 191 hectare: 20 in Auschwitz I en 171 in Auschwitz II (Birkenau). Vandaag blijft er niets over van de IG-Farbenfabriek van Monowitz (Auschwitz III). Het oudste kamp, Auschwitz I, dateert van 1940 en werd gerestaureerd teneinde er een vaste tentoonstelling in onder te brengen die, voornamelijk aan de hand van objecten die werden gevonden bij de bevrijding van het kamp, de leefomstandigheden van de gevangenen weergeeft. Het gaat met name om persoonlijke bezittingen van de gedeporteerden (vaatwerk, brillen, schoenen), die in vitrinekasten worden tentoongesteld. Auschwitz II werd met opzet onaan-geroerd gelaten, als levensechte getuigenis van de begane misdaden. Alleen een rij houten kampbarakken werd heropgebouwd. In 1967 werd er een internationaal monument ter ere van de slachtoffers ingewijd, tussen de crematoria II en III.

In 2008 beschikte het museum over een budget van 6,8 miljoen euro, waarvan slechts 400 000 euro uit het buitenland komt. De rest van het budget bestaat voor de helft uit ontvangsten van het museum (boeken, publicaties, waarbij het goed is te weten dat de toegang gratis is) en voor de andere helft uit een subsidie van de Poolse regering. Bijna 25 miljoen mensen hebben de site al bezocht en het bezoekersaantal blijft maar stijgen: in 2003 nog circa een half miljoen bezoekers, tegenover 1,3 miljoen in 2008. Vandaag echter kan de Poolse regering de onderhouds- en restauratiekosten van de site niet langer aan.

Als niet wordt ingegrepen, dreigt de site gewoon te verdwijnen. Daarom heeft het museum onlangs een fonds opgericht dat, idealiter, een budget van 120 miljoen euro zou moeten beheren en waarvan de jaarlijkse

(estimés entre 3 et 5 millions d'euros) permettraient de subvenir aux besoins de restauration.

Ces 120 millions d'euros sont nécessaires pour la survie du musée et le premier ministre polonais, Donald Tusk, a donc lancé un appel à l'aide en février 2009 à une quarantaine de chefs d'État, dont ceux des États membres de l'Union européenne.

Le premier ministre britannique, Gordon Brown, vient de promettre une aide financière de la part de son gouvernement ainsi que les gouvernements français, maltais, belge, allemand et norvégien. L'Union européenne vient de verser près de 4 millions d'euros pour la restauration de certains bâtiments.

Auschwitz est un signal pour l'Europe et pour le monde. Il ne peut pas disparaître physiquement. Il paraît impensable que la communauté internationale refuse de participer à la conservation d'un lieu de mémoire aussi puissant que le site d'Auschwitz-Birkenau.

Dominique TILMANS.
Jacques BROTCHE.

*
* *

dividenden (geraamd op 3 à 5 miljoen euro) zouden moeten volstaan om de restauraties te financieren.

Die 120 miljoen euro zijn noodzakelijk voor het voortbestaan van het museum. Vandaar dat de Poolse eerste minister Donald Tusk in februari 2009 een veertigtal staatshoofden, onder wie die van de EU, om hulp heeft gevraagd.

De Britse premier Gordon Brown heeft zopas beloofd dat zijn regering financieel zal bijspringen. Hetzelfde geldt voor de Franse, Maltese, Belgische, Duitse en Noorse regering. De Europese Unie heeft onlangs bijna 4 miljoen euro gestort voor de restauratie van sommige gebouwen.

Auschwitz is een signaal voor het geweten van Europa en de wereld. Het mag niet fysiek verloren gaan. Het zou ondenkbaar zijn dat de internationale gemeenschap weigert bij te dragen tot de instandhouding van een zo emotioneel beladen gedenkplaats als Auschwitz-Birkenau.

*
* *

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

Le Sénat,

A. considérant la portée symbolique des camps d'Auschwitz-Birkenau comme symboles de la barbarie humaine et des génocides du XXe siècle;

B. considérant l'importance du devoir de mémoire et l'importance de la lutte contre toutes les formes de négationnisme et de révisionnisme historique;

C. considérant l'importance de la lutte contre le racisme, la xénophobie et l'antisémitisme et l'importance primordiale de l'éducation dans la promotion de la tolérance et du respect des droits de l'homme;

D. considérant que la lutte contre l'antisémitisme, tout en requérant des mesures qui prennent en compte sa spécificité, fait partie intégrante de la lutte contre le racisme et la xénophobie;

E. considérant le regain de manifestations antisémites ces dernières années en Europe et l'utilisation malheureusement fréquente de symboles de l'époque nazie et de références à la Shoah;

F. considérant que l'histoire de l'Europe lui confère un devoir de mémoire, de vigilance et de lutte contre toutes les manifestations de racisme, de xénophobie, d'antisémitisme et d'intolérance;

G. considérant la résolution 61/255, intitulée «Déni de l'Holocauste», adoptée par l'Assemblée générale des Nations unies le 26 janvier 2007, qui condamne sans réserve tout déni de l'Holocauste;

H. notant que le 27 janvier, date de la libération du camp d'Auschwitz, a été désigné par l'Organisation des Nations unies «Journée internationale de commémoration en mémoire des victimes de l'Holocauste»;

I. considérant la loi belge du 30 juillet 1981 tendant à réprimer certains actes inspirés par le racisme ou la xénophobie;

J. considérant la Convention pour la prévention et la répression du crime de génocide, adoptée à Paris le 9 décembre 1948 par l'Assemblée générale des Nations unies;

K. considérant la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, adoptée à Rome le 4 novembre 1950;

L. considérant que la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme rappelle que la contestation de l'existence de crimes contre l'humanité commis sous le régime national-socialiste constitue

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

De Senaat,

A. wijst op de betekenis van de kampen van Auschwitz-Birkenau als symbool van de menselijke barbarij en de volkenmoorden in de 20e eeuw;

B. acht het onontbeerlijk de herinnering levend te houden en de strijd aan te gaan tegen alle vormen van historisch negationisme en revisionisme;

C. acht het onontbeerlijk het racisme, de xenofobie en het antisemitisme te bestrijden, alsook in de opvoeding prioritair werk te maken van de bevordering van de tolerantie en de eerbiediging van de mensenrechten;

D. acht het onontbeerlijk het antisemitisme te bestrijden als integraal onderdeel van de strijd tegen het racisme en de xenofobie, maar tegelijk maatregelen te eisen die rekening houden met de specifieke aard van het antisemitisme;

E. wijst erop dat het antisemitisme in Europa de jongste jaren is heropgeflakkerd en dat nazisymbolen en verwijzingen naar de Shoah jammer genoeg nog schering en inslag zijn;

F. vindt dat Europa, door zijn geschiedenis, de plicht heeft de herinnering levend te houden, waakzaam te zijn en te strijden tegen alle vormen van racisme, xenofobie, antisemitisme en intolerantie;

G. verwijst naar Resolutie 61/255 over de ontkenning van de Holocaust, die de algemene Vergadering van de Verenigde Naties op 26 januari 2007 heeft aangenomen en waarin elke ontkenning van de Holocaust onverkort wordt veroordeeld;

H. brengt onder de aandacht dat 27 januari, de dag waarop het kamp van Auschwitz werd bevrijd, door de VN werd uitgeroepen tot Internationale herdenkingsdag voor de slachtoffers van de Holocaust;

I. attendeert op de Belgische wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden;

J. attendeert op het Internationaal Verdrag inzake de voorkoming en de bestraffing van genocide, op 9 december 1948 te Parijs aangenomen door de algemene Vergadering van de Verenigde Naties;

K. attendeert op het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend te Rome op 4 november 1950;

L. stipt aan dat in de rechtspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens wordt gesteld dat het betwisten van het bestaan van misdaden tegen de mensheid onder het nationaalsocialistisch regime,

l'une des formes les plus graves d'injure raciale et d'incitation à la haine des Juifs et que la réfutation de tels crimes contre l'humanité et la justification de la politique pro-nazie ne peuvent bénéficier de la protection prévue à l'article 10 (liberté d'expression) de la Convention européenne des droits de l'homme;

M. considérant la déclaration d'intention sur « l'Antisémitisme en Europe aujourd'hui » adoptée le 27 mars 2000 par les participants à la « Consultation sur l'antisémitisme en Europe aujourd'hui » réunis à Strasbourg par le secrétaire général du Conseil de l'Europe;

N. rendant hommage à la mémoire des victimes de la persécution systématique et de l'extermination des Juifs dans la Shoah, ainsi qu'à celle des autres victimes des politiques de persécution et d'extermination racistes pendant la Seconde Guerre mondiale,

demande au gouvernement :

1. que la Belgique augmente sa participation financière dans la restauration du musée et du site d'Auschwitz-Birkenau afin d'assurer la rénovation et la pérennité de ce site, symbole ultime de la lutte contre le racisme, l'antisémitisme et la xénophobie;

2. que la Belgique incite les États membres de l'Union européenne à participer aux frais de rénovation et de restauration en vue de commémorer le soixante-cinquième anniversaire de la libération des camps de concentration.

23 novembre 2010.

Dominique TILMANS.
Jacques BROTCHE.

neerkomt op een van de ernstigste vormen van rassenbelediging en van het aanzetten tot haat tegen de Joden, alsook dat de weerlegging van dergelijke misdaden tegen de mensheid en de vergoelijking van het pronazistische beleid niet vallen onder de in artikel 10 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens opgenomen beschermingsregeling (vrijheid van meningsuiting);

M. verwijst naar de intentieverklaring over het antisemitisme in het Europa van vandaag, die op 27 maart 2000 werd aangenomen door de in Straatsburg onder de auspiciën van de secretaris-generaal van de Raad van Europa samengekomen deelnemers aan de raadpleging over het antisemitisme in het Europa van vandaag;

N. brengt hulde aan de slachtoffers van de systematische vervolging en uitroeiing van de Joden in de Shoah, alsook aan de andere slachtoffers van politieke vervolging en rassenuitroeiing tijdens de Tweede Wereldoorlog,

verzoekt de regering :

1. de financiële bijdrage van België aan de restauratie van het museum en de site Auschwitz-Birkenau te vergroten, teneinde de renovatie en de instandhouding van die site — als ultiem symbool van de strijd tegen het racisme, het antisemitisme en de xenofobie — te waarborgen;

2. uit naam van België de andere EU-lidstaten ertoe aan te sporen de renovatie en de restauratie van de site Auschwitz-Birkenau mee te financieren, met het oog op de vijftenzestigste verjaardag van de bevrijding van de concentratiekampen.

23 november 2010.